

11

239.

49.

ERDÉLYI
MAGYAR
HÍR - VIVŐ

Nagy Szeben Szent András havónak 2-kán.

1790.

Buda Mind - szent havónak 19 kén.

Ezen folyó Hólnapnak 16-kán ebéd előtt közönséges Ország Gyűlése volt, a' mellyben - is a' Törvényes Tzikkellyek készítésére, az Ország férelmei meg - vizsgálására, és a' törvény folyás dolgának helyre - állítására rendelt választottak elé - adták munkáikat. Meg - egyezett akarattal végeztetett, hogy azon Tzikkellyek, mellyek a' Királyi Felségtől helyben hagyat-

tattak, különböztetsenek meg - azoktól a' melyek bé - nem fogadtattak, és ezek új okkal támogatva ismét terjesztésnek a' Tsászári, és Királyi Felség eleibe.

(Follytatása a' Tsászári Királyi Felségtől Szent Mihály havának 21-kén az Ország Rendeihez bocsátott irásnak.)

A' III-dikra: A' Harmintzadról szóló Tzikkelyt úgy kell igazítani: hogy az illy szinű Vámoknak Rendje, egy felől az Ország Gyűlése Küldettyei, más felől a' Királyi Hellytartó Tanács és a Kamarának Biztosai által dolgoztassék ki mindenkor, és az 1729-béli Végezésnek 2-dik Tzikkellye szerint a' főbb meg - erősítés végett Mi előnkbe terjesztésék.

A' IV-dikre: Melly szól Közönséges Fundusokról semmi meg - jegyzésre való nintsen.

Az V dikre: A' Postákról, és a' Bányákról: Ezen Tzikkelynek első részire melly szól a' Postákról semmi meg - jegyzésre méltó nintsen. A' más részit ellenben úgy kívánnyuk igazítani, hogy Mi az Ország Gyűlése után a' Bányák dolgát a' Kamarának fogjuk által - adni. A' Bányászati Törvényeinek pedig újj rendben vétéseket, valamint a' Bányák 's a' Pénz - verés dolgának, és a' Bányász ítélő Székeknek meg - állítását, ha az idő engedi, még e' jelen való Ország Gyűlésében a' Mi Hiv Statufainkkal, és Országai Rendjeinkel együtt fogjuk meg - határozni.

A' VI

A' VI-dik: Az Ország Hatáiról megállhat; tsupán a' végső szakaszotkát az olyan Hellyeknek vizsgálata szerkesztetések iránt mellyek más Tártományok Laitromában mentenek által, vagy el-kell egészen hagyni, vagy pedig olly formán kell modositani hogy előbb azon Tártományok - is meg-halgattassának.

A' VII-dikre: Az Ifjúság nevelésére nézve semmi meg-jegyzésre méltó nintsen.

A' VIII-dikát: Az idegen Nyelv iránt olly formán kellene modositani; melly szerint Mi bátorságofokká tévesszük Hiv Statufainkat, és Rendeinket az iránt, hogy idegen Nyelvet semmi némű dolgok folytatására bé-nem vesszünk. A' végre pedig hogy egy idő múlva az Ország Dicasteriumaira-is a' Magyar Nyelv bé-hozattathassék, a' Magyar Nyelv Fundamentumit minden közönséges Oskolákban tanítani kell, az Akadémiákban és Királyi Univerfitásban pedig az Udvari Magyar Irás módja-is tanittassék; és minden alkalmas eszközök el-követteszenek a' Magyar Nyelvnek gyakorlására, és pallérozására. Szabad legyen mindazonáltal az Igazgató vagy Törvény Izólgáltató Székeknek az alatt-is Magok között a' dolgokat Magyar Nyelven folytatni, de a' Dicasteriumokhoz foképpen pedig a' Mi hozzánk teendő Tudósítások Diák Nyelven folyanak; és jó volna még most minden Dicasteriomokra való dolgokat - is nevezetesen a' Törvényeket ezen Nyelven folytatni.

A' IX.

A' IX-dik Tzikkelyt melly az együtt Igazgatóról (Corregénsről) szól el-kell hagyni, mivel ez iránt semmi Királyi Elő adás nem létezen.

A' X-dikre: Melly illeti a' *Fászoknak*, *Kunoknak*, és *Hajduknak* engedendő Ülést, nem lévén semmi meg jegyzésre méltó, azok a' mellyeket a' Diplómának első Pontjára mondotunk ide-is tartoznak.

A' XI-dikre: a' Hazához tartozó hiveség meg bántása iránt, a' mi Hív Statufaink és Rendjeink ezen Tzikkelyben ki-tett Kívánságaikra kegyelmesen réa állunk; és a' Törvénynek e' részben tett modofitását a' Királyi Felség ellen való hiveségtelenség e'lettire - is (*Causus notæ infidelitatis*) ki-terjesztetni kívánnjuk.

A' mi végre a' Katonaságról szóllo különös Tzikkelyt nézi, kegyelmesen meg-egyezőnk benne, hogy a' Katonák dolga az Ország Törvényeinek értelme szerint folyjon, és hogy mind a' Mezei, mind a' Határnak Magyar Regimentekben született Magyar Tisztek tételsenek. A' Verasdi Generaliságnak, és Segnia Vávoisának ugy a' határ szélekhez kapcsolt más részeknek dolgaikat, több Ország Gyűlési Végezésre használtjuk.

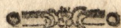
Ezen ki-nyilatkoztatott kegyelmes gondolatainkat vegyük Hiveségtek azon szíves indulatunknak bizonyosságául, mellyel igaz kívánságaikra, és fel-tételeikre örömeft réa állunk. Ezen-túl-

túl-is meg-fogjuk mutatni a' Magyar Nemzet iránt viseltető Atyai hajlandóságunkat; valamint bizonnal remélyük hogy a' Magyar Nemzet-is vele született hivsége szerint, szeretetés 's bizodal-mát fogja velünk tapasztaltatni. Továbbra 's a' t.

Midőn ezen folyó Hólnapnak 2-dik Napján a' Bétsben küldött Ország Követei a' Feleletet meg-tették, és a' Királyi Septembernek 20-dik és 21-dik Napjain költ 's fellebb már érdemes Olvasóinkal közlött Vízfsza irások fel-olvasltattanak volna, el-végezte az Ország Gyűlése, hogy ő Felségéhez újabb alázatos jelentés tételsék. Octobernek 4-dik Napján az Ő Felségéhez készített Munka fel-olvasltatott, 5-dikén újabb Ulés tartatott, és a' mi meg-változtatni való vólt, meg-változtatott, és 6 kán estve meg-petsételtetvén Gr. *Károlyi József* mint e' végre ki-rendeltetett Kurir által azon éjtzaka az emlitett Válaszfsza az Ország Gyűlésének Fránkfurtban útnak indittatott.

Melly alázatos jelentés így következik:
„Hogy azon Inaugurale Diplomát, mellyet Mi ezen folyó esztendő' Septemberének 5-dikén szentségesen Felségednek alázatosson eleibe terjesztettünk, és a mellynek alól-irását, 's megerősítését kértük, és reménylettük Mi, Felséged' egyenelségétől 's kegyelmelségétől, nem tsak helyben nem hagyta Felséged; hanem egészen más értelemben vette, mint sem vólt a' miénk, Pept. 20-dikán költ Irásából Felségednek belső fájdalommal értettük. Annál élelebb vólt

ezen

ezen fájdalom, mentől inkább meg-voltunk fe-
löle belsőképpen győztetve, hogy Mi semmit
egyebet nem kérünk, hanem a' mit egy jó Fe-
jedelemtől méltán lehet kívánni; és a' melly va-
lamint a' Kir. Háznak, úgy az Országok-is,
egymástól soha külön nem szakasztható köz és
állandó javát láttatott eszközölni. — Minthogy
tudni-illik láttuk, hogy főképp' az újóbbi Igaz-
gatás alatt, minden Jussaink végső veszedelm-
be hozattak, úgy hogy még a' sem tellyesítte-
tett, a' minek az örökös Uralkodás felől való
Kötésnél fogva meg-kellett volna lenni; úgy-
mint a' Diplóma' ki-adása, az esküvés, és a'
Koronázás; minthogy akaratumk ellen-is (mert
szomorú dolog arról emlékezni) eszünkben fo-
rog, hogy a' Felsőleges Auszriai Házból volt majd
minden Királyok alatt egymás ellen való töre-
kedések gyakoroltattak: a' midőn tudni-illik el-
tsábittatván a' vizszás tanáts adások 's magya-
gyarátatok által a' Királyok, azon voltak, hogy
el-nyomhassák a' Nemzet' Jussait; a' Nemzet
ellenben igyekezett azokat fenn tartani: melly
egymás ellen való dolgozások által, a' költsö-
nös bizodalom, és a' Király 's az Ország közt
lévő kötéll mellynek leg-erősebbnek kellett
vólna lenni, meg-erőtlenített: Mind ezek-
re való nézve, a' vólt a' Mi igyekezetünk,
hogy az említett gonoszok tövöltől ki-irtassa-
nak; és rész szerint a' Nemzetnek ősi Jussa ál-
tal, melly az Auszriai Házból vólt II. és III-
Ferdinánd 's I. *Leopold* Királyoknak példájok ál-
tal meg-erősített; rész szerint pedig, és fő-
kép-

képpen Felsőged jósága és igazsága által fel-fer-
 kentetvén, 's némü - némüképpen ösztönöztet-
 vén, a' *Carolinum* és *Theresianum* Diplómákon
 kívül azt is bé - iktattuk, minden kéttös értel-
 műségtől üres ki - fejezésekkel, az Inaugurale
 Diplómába, a' mit magoknak a' Törvényeknek
 értelmek szerént szükségesnek itéltünk, a' Tör-
 vényeknek bátorságos állapotba lehető helyhez-
 tetésére, mellyeken egy formán fundáltatik a'
 mi szabadságunk, és a' leg - főbb hatalom. Tud-
 ni-illk: hogy Magyar Ország, maga' tulajdon-
 képpen való minémüsége, és Konstitutiója sze-
 rént, sem nem más Tartományoknak példája
 szerint, sem pedig nem azoktól függve; hanem
 maga tulajdon Törvényei szerént, Magyarok'
 tanátsával, tulajdon Törvény - székei által igaz-
 gattasson a' Királytól: hogy a' Vallás dolga, a'
 Mi September 5 - kén költ alázasos Jelentésünkkel
 meg - egyezőleg, a' *Bétsi* és *Linzi* Békeféség kö-
 tések által ki - szabott állapotba tételsék, 's a' szívek
 egyesítessenek egymással; hogy a' törvény adó ha-
 talomnak a' Királyal és Rendekkel való köz vól-
 ta nyilvánvalóvá tételsék, és a' végre - hajtó hatalom-
 határai ki légyenek szabva; hogy Ország Gyülese
 minden harmadik esztendőben bizonzonyossan
 tartassék, 's ugyan azért annak mindenkorj helye
 és ideje jövendőre nézve meg - határozatsék;
 hogy a' Törvényeknek értelme, és a' maga ere-
 dete szerént fel - állítandó Kir. Nemzeti Tanács
 olly hatalommal 's minémü 'ggel ruháztasson fel,
 hogy semmi törvénytelen parantsolatok ki ne
 adathassanak; hogy az Uralkodásra következzet

Fejedelem ne halaszthassa tettzése szerént a' Koronázást; hogy sem egyenes, sem melleleg való úton módon, ne lehesse, akárminely név alatt is csak gondolomra, a' Nemességet, vagy az adózó Népet terhelni; hogy végre a' Katona, a' ki a' Státustól veszi élelmét, ne fordittasson a' Konstitutionnak fel-forgatására. — Hogy ezen bátorság eszközök, mellyek magokból a' mi Törvényeinkből vétettek, alkalmasok arra a' végre, hogy a' Törvények ne szenvedjenek ezenetül egy olly könnyen sérelmet: ellenben hogy azok által a' nyugodt elmével való létel, és a' Jussoknak bátorságos birtoka meg-szereztesék: méltóztatik maga Felseged meg-esmérni.
(a' többi következik)

A' nyomtatás hibájából esett, hogy 42-dik Szám alatt ki-adott Hir - Vivőben a' Fő-Ispánságok és Fő-Tíztségek rendében Udvarhely Szék ki-maradott vólt. Érdemes olvasóink tehát ezen Tzikkelyt illy meg-jobbittással olvassák: hogy Háromszéken Gr. *Nemes János* Ur Ő Excellentiája; Udvarhelyszéken pedig Gr. *Bethleni Bethlen János* Ur neveztettenek Fő Király Biróknak.

Frankfurtba Kuris képpen el-küldetett Gr. *Károlyi József* Ur a' múlt Hóluapuak 20-kán Budára vilzsa érkezett a' Király Ő Felsegének Kegyelmes Válaszszáival

Tegnap előtt a' múlt Holnap' 31-kén énekeltett itt a' Piatzi Templomban a' Kir. Ő Fels. a' Tsászárságra Koronázásért a' *Téged Isten ditsérünk.*